

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 25/13396-11
Saksbehandler Kjell Bue

Utvalg	Møtedato
Administrasjonsutvalget	07.10.2025
Fylkesutvalget	07.10.2025
Fylkestinget	21.10.2025

Rapport for 2. tertial 2025

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Fylkestinget tar rapport for 2. tertial til etterretning
2. Fylkestinget vedtar en netto reduksjon av driftsbudsjettet for 2025 på 45,327 mill. kroner, som beskrevet i kapittel *forslag til endring av driftsbudsjett* med tilhørende disponering.
3. Fylkestinget vedtar en reduksjon i investeringsbudsjettet for 2025 med 93,4 mill. kroner, som beskrevet i kapittel *forslag til endring av investeringsbudsjettet* med tilhørende endringer mellom porteføljer og program, samt endring i finansiering.
4. Fylkeskommunedirektøren får fullmakt til å gjennomføre budsjettendringene for 2025, slik at forskriftsskjemaene etter § 5-4 første og andre ledd og § 5-5 første og andre ledd er oppdatert.

Vedlegg

[Rapport 2. tertial](#)

Rapport langsiktige finansielle aktiva per 31.8.25

Sammendrag

Tertialrapporten beskriver fylkeskommunens aktivitet og økonomiske situasjon per 31. august 2025. Samlet sett viser de fleste områdene ikke vesentlige avvik fra budsjett og plan. Unntaket er økt aktivitet og økte kostnader på utdanningsområdet, særlig innen fagopplæring, med et forventet merforbruk på omkring 30 mill. kroner for året. Den svake utviklingen i skatteinntekter, som nevnt i 1. tertial, har stabilisert seg, og skatteinntektene har vært over budsjett denne perioden.

Det foreslås en økning i inntektsbudsjettet på 31,5 mill. kroner, hvorav 26,5 mill. kroner i frie inntekter knyttet til ekstra rammetilskudd og 5 mill. kroner i økte renteinntekter. Samtidig foreslås det en reduksjon i driftsbudsjettet med 13,9 mill. kroner. Hoveddelen er en beregnet reduksjon på 46,8 mill. kroner i utgifter til premieavvik pensjon, som motvirkes av forslag om en økning i utgiftene på 15 mill. kroner til opprusting og fornying av fylkesvegnettet og 1 mill. kroner til nye læreplasser internt i fylkeskommunen. I tillegg foreslås det en økning på ytterligere 17 mill. kroner knyttet til tidligere vedtatte prosjekter, som finansieres med midler fra fond.

Investeringsbudsjettet foreslås redusert med 93,4 mill. kroner til 718,2 mill. kroner. Endringen skyldes i all hovedsak forsinkelser og forskyvninger på flere prosjekter.

Saksopplysninger

Etter omorganiseringen konsentreres rapporteringen om de fem videreførte direktørområdene.

Rapporten ser på endringer som forventes å gi avvik ved årets slutt. Gjennom året påløper en del inntekter og utgifter i en annen takt enn budsjettet har lagt til grunn. Slike periodiseringsavvik kommenteres i den vedlagte rapporten, og er med å forklare en del avvik mellom regnskap og budsjett.

Forslag til endringer i driftsbudsjett

Revidert nasjonalbudsjett 2025

I revidert nasjonalbudsjett ble det vedtatt en økning i frie inntekter på 26,454 mill. kroner, begrunnet med en økt satsing på samferdsel.

Renteinntekter

Likviditeten har vært høyere enn budsjettert siste tertial og en større andel av kontantene har vært på plasseringskonto med høyere rente. Det foreslås å øke budsjettet for renteinntekter med 5 mill. kroner. Det er budsjettert med for lave renteinntekter på bundne fond knyttet til blant annet byvekst og spillemidler, og det foreslås derfor å avsette renteinntektene til bundne driftsfond.

Reguleringspremie og premieavvik pensjon

Faktisk beregning av pensjon og pensjonspremie påvirkes av flere faktorer, blant annet størrelsen på årets lønns- og trygdeoppgjør. Endelige beregninger gjøres først etter årsskiftet i januar 2026, når pensjonsoppgave fra Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens Pensjonskasse (SPK) foreligger.

Det er fortsatt relativt stor variasjon i pensjonskostnader, særlig fra KLP. Foreløpige beregninger fra KLP viser at reguleringspremie er litt høyere enn i 2024. En andel av årets pensjonskostnader dekkes fra fylkeskommunens fond i KLP.

KLP og SPK beregner premieavvik – forskjellen mellom netto pensjonskostnad og årets premieinnbetaling – som føres i regnskapet. I tråd med kommunelovens bestemmelser gjennomfører fylkeskommunedirektøren de nødvendige regnskapsmessige transaksjonene, mens fylkestinget vedtar de tilhørende budsjettendringene.

Økonomireglementet (sak 95/20) gir fylkeskommunedirektøren fullmakt til å avsette premieavvik til fond, og til å bruke fondsmidlene når premieavviket utgiftsføres påfølgende år. I tråd med dette foreslås det å avsette 100,3 mill. kroner til premieavviksfondet, samtidig som det foreslås å bruke avsatte midler fra premieavviksfondet med 53,4 mill. kroner. Den samlede effekten av dette er en økning av premieavviksfondet på 46,8 mill. kroner, som reduserer budsjetterte pensjonsmidler med tilsvarende beløp.

Organisasjon og tannhelse

- *Økning i egne lærlinger hos Agder fylkeskommune.* Det foreslås å øke lærlingebudsjettet for fylkeskommunen egne lærlinger med 1 mill. kroner. Dette er en økning på ti lærlinger for høsten 2025, for å nærme seg målsettingen i lærlingestrategien.
- *Tannhelse:* Lavere lønnskostnader knyttet til vakanser og sykepengerefusjoner, og et budsjett som ivaretar effekter av de endrede rammebetingelsene med rabatterte tannbehandling for 25–28-åring, gjeldende fra 1. mars, er hovedårsakene til mindreforbruk per 2. tertial. Det foreslås derfor å ikke øke budsjetttrammen. Inntekts- og kostnadsutviklingen følges tett og vurderes igjen i desembersaken om endring i budsjett.

Næring, plan og kultur

- *Tilskudd Visit Sørlandet FT 77/25.* Tilskudd på 2,5 mill. kroner til delfinansiering av produksjon av fire Agder-episoder i den internasjonale TV-serien People of the North. Midlene dekkes inn gjennom disposisjonsfondet fylkestingets bufferfond.
- *Ekstraordinært tilskudd til Stiftelsen Bredalsholmen FU 21/25.* Tilskudd på 2 mill. kroner med formål om å styrke likviditet og egenkapital. Tilskuddet dekkes fra tidligere avsatte fond innen næring, kultur og kulturminnevern.
- *Overtagelse av aksjer i Innoventus Sør AS FT 15/25:* Overtakelse av aksjene til Verd Investering AS på 873 121 kroner, finansieres med bruk av fondsmidler på 0,9 mill. kroner
- *Oppfølging av ungdomskriminalitet.* Budsjett på 300 000 kroner foreslås overført fra utdanningsområde til kultur og idrett
- *Tilskudd til formidlings- og museumsbygg FT 12/25.* Prisjustering av tilskudd til realisering av nytt formidlings- og museumsbygg på Odderøya med 26,7 mill. kroner. Midlene flyttes fra disposisjonsfondet fylkestingets bufferfond til disposisjonsfond museumsbygg.

Samferdsel

- *Opprusting og fornying av fylkesvegnettet.* Det foreslås å øke budsjettet for drift og vedlikehold av vei med 15 mill. kroner, knyttet til rammeøkning i revidert nasjonalbudsjett.
- *Forprosjekt Agder Arena.* 0,5 mill. kroner foreslås overført fra område samferdsel til avdeling for porteføljestyring til forprosjekt Agder arena.
- *Bruk av bundne fond:* Telemark fylkeskommune har overtatt jernbanekonferansen fra Agder. Det foreslås å overføre 1,048 mill. kroner til Telemark, for videreføring av arbeidet med konferansen. Midlene dekkes av bundne fond Agder har opparbeidet seg som vertskommune.
- *Bruk av disposisjonsfond:* Det foreslås å bruke 0,172 mill. av ubundne driftsfond avsatt tidligere år til å finansiere Vita velo. Videre foreslås det å bruke 0,57 mill. av ubundne

driftsfond for JA-prevent til å overføre investering, for å dekke utgifter til uteområder i skolegården knyttet til prosjektet.

- *Overføring av driftsmidler til investering:* Det foreslås overført 2 mill. kroner fra drift til investering for å finansiere grunnarbeid på driftsbygg i Evje.

Virksomhetsstyring og eiendom

- *Utgifter bygg og eiendom 1. tertial:* Det foreslås å overføre 2,004 mill. kroner i budsjett fra virksomhetsstyring og eiendom til samferdsel for utgifter på bygg og eiendom i årets fire første måneder, da bygg og eiendom tidligere var organisert på område samferdsel og eiendom.
- *Elektrifisering i Kongshavn og Høllen:* Det pågår et arbeid for å få elektrisitet til båtene som Agder kollektivtrafikk (AKT) drifter. Det antydes at fylkeskommunens driftskostnader vil øke ut over budsjett. Det er fortsatt usikkerhet om oppstartstidspunkt og kostnadsfordeling mellom Kristiansand kommune og fylkeskommunen og vurderes igjen i desembersaken om endringer i budsjett.

Utdanning

- *Læringer og lærekontrakter.* Det er tegnet vesentlig flere lærekontrakter enn budsjettet i siste del av 2024 og hittil i 2025, og det er en økning i antall læringer som følges ekstra opp av OK kompetanse. Det er også en økende forskjell i antall Agder-læringer i andre fylker (utbetalt til andre fylker og innbetalt fra andre fylker). Samlet gir dette et forventet merforbruk på omkring 20 mill. kroner. Utviklingen følges opp videre og vurderes igjen i desembersaken om endring i budsjett.
- *Eksamen og fagprøve.* Utgiftene knyttet til fagprøvegjennomføring er høyere enn budsjettet. Det er iverksatt tiltak med å redusere reise- og oppholdskostnader, samt å se på antall dager for prøvegjennomføring. Samlet gir dette et forventet merforbruk på omkring 10 mill. kroner. Utviklingen følges opp videre og vurderes igjen i desembersaken om endring i budsjett.
- *Tilbudsstruktur.* Tilbudsstruktur for skoleåret 25/26 ivaretar innsparingskravet på 12,5 mill. kroner. Det er imidlertid en økning ut over budsjett i antall elever på hverdagslivstrening, blant annet knyttet til nye rettigheter i ny opplæringslov. Det er tatt inn over 15 prosent flere elever på hverdagslivstrening, som øker antall grupper med et forventet merforbruk på omkring 5 mill. kroner. Utviklingen følges videre og vurderes igjen i desembersaken om endring i budsjett.
- *Fagskolen i Agder.* Utgiftene knyttet til igangsatte studier høsten 2024 og 2025 er høyere enn budsjett. Utviklingen følges videre og vurderes igjen i desembersaken om endring i budsjett.
- *Oppfølging av ungdomskriminalitet.* Budsjett på 300 000 kroner foreslås overført fra utdanningsområde til kultur og idrett
- *Bruk av disposisjonsfond og bundne fondsmidler på utdanning:* Det foreslås å hente inn tidligere avsatte fondsmidler for satsinger og prosjekter flere skoler og utdanning sentralt med totalt 15,569 mill. kroner.
- *Overføring til investeringer.* Det foreslås å redusere driftsbudsjettet med 1,915 mill. kroner for traktorkjøp på Tvedestrand vgs., som overføres til investeringsregnskapet.

Endringer	Beløp (1 000 kr)
Generelle poster	
Økning i rammetilskudd	- 26 454
Økte renteinntekter	-5 000
Tjenesteområder	
Felles inntekter og utgifter	
• Reduserte pensjonskostnader premieavvik	- 46 883
Organisasjon og tannhelse	
• Ti nye læreplaner i fylkeskommunen	1 000

Næring plan og kultur	
• Tilskudd Visit Sørlandet. Bruk av disposisjonsfond	2 500
• Ekstraordinært tilskudd til Stiftelsen Bredalsholmen. Bruk av disposisjonsfond næring.	2 000
• Overtagelse av aksjer i Innoventus Sør AS. Bruk av disposisjonsfond.	873
• Oppfølging av ungdomskriminalitet. Flytte fra Utdanning	300
Samferdsel	
• Opprusting og fornying av fylkesvegnettet	15 000
• Agder arena. Budsjett til virksomhetsstyring og eiendom	-500
• Utgifter bygg 1. tertial. Overføring av budsjett fra eiendom	2 004
• Grunnarbeid driftsbygg Evje. Overført fra drift til investering	-2 000
• Bruk av disposisjonsfond. Vita velo	177
• Bruk av bundne driftsfond. Jernbanekonferansen.	1 048
Utdanning	
• Oppfølging ungdomskriminalitet. Flytte til Næring, plan og kultur	-300
• Overføring til investeringer. Traktor i Tvedestrand	-1 915
• Bruk av disposisjonsfond. Skoleprosjekter.	331
• Bruk av bundne fond. Lærlingtilskudd og skoleprosjekter	13 946
Virksomhetsstyring og eiendom	
• Overføring av midler fra Agder arena	500
• Utgifter bygg 1. tertial. Overføring av budsjett til Samferdsel.	-2 004
Økning reduksjon i utgifter til drift	- 45 327
Disponering av utgiftsøkningen	45 327
Overføring fra drift til investeringer	4 485
Bruk av disposisjonsfond bufferfond fylkesting	-19 819
Bruk av disposisjonsfond premieavvik	- 53 423
Bruk av disposisjonsfond Næring, plan og kultur	- 2 000
Bruk av disposisjonsfond Samferdsel	-747
Bruk av disposisjonsfond Utdanning	-331
Bruk av bundne fond Samferdsel	-1 048
Bruk av bundne fond Utdanning	-13 946
Avsetninger til disposisjonsfond premieavvik	100 256
Avsetning til disposisjonsfond Museumsbygg	26 900
Avsetning til bundne fond	5 000

I januar 2025 var bufferfond fylkesting på 340,8 mill. kroner. I vedtatt opprinnelig budsjett disponeres 140,5 mill. kroner av fondet. Endringer i budsjett etter årsavslutningen i maitinget, tilfører fondet 0,2 mill. kroner. Endring i budsjett for 1. tertial tilførte ytterligere 8,2 mill. kroner, slik at fondet var på 208,7 mill. kroner. I denne saken foreslås det å redusere fondet med 19,8 mill. kroner, gjennom en avsetning til disposisjonsfond museumsbygg på 26,9 mill. kroner og en tilføring av 7,1 mill. kroner. Ved utgangen av 2. tertial vil da fondet være på 188,8 mill. kroner.

Forslag til endringer i investeringsbudsjett

Investeringsbudsjettet foreslås redusert med 93,4 mill. kroner fra 811,6 mill. kroner til 718,2 mill. kroner. Endringen skyldes i all hovedsak forsinkelser og forskyvninger på flere prosjekter.

For portefølje samferdsel foreslås det en reduksjon på 84,9 mill. kroner, for portefølje eiendom foreslås det en reduksjon på 10,5 mill. kroner og for utstyrsinvesteringer foreslås det en økning på 1,9 mill. kroner.

Portefølje	Beløp (1 000 kr)
Samferdsel	84 863
Eiendom	10 456
Utstyrsinvesteringer	-1 915
Sum endring i investeringer	93 403

Samlet medfører forslaget en endring i finansiering. Det gir en reduksjon i merverdikompensasjon på 53,4 mill. kroner, en reduksjon i tilskudd fra andre på 59,7 mill. kroner, en reduksjon på 19,6 mill. kroner i låneopptak, en reduksjon i bruk av bundne investeringsfond på 4,3 mill. kroner og en økning i overføring fra driften på 4,5 mill. kroner.

Finansiering	Beløp (1 000 kr)
Merverdiavgiftskompensasjon	14 296
Tilskudd fra andre	59 711
Bruk av lån	19 567
Bruk av bundne investeringsfond	4 314
Overføring fra drift	- 4 485
Sum	93 403

Flere detaljer om endringer i rammer og på enkeltprosjekt er omtalt i rapporten om investeringer for 2. tertial.

Konklusjon

Fylkeskommunedirektøren forslår at endringene i drifts- og investeringsbudsjettet, overføringene til og fra fond samt investering vedtas som foreslått.

Kristiansand, 25.09.2025

Tine Sundtoft
Fylkeskommunedirektør

Lise Solgaard
Fylkesdirektør virksomhetsstyring og eiendom